

Resolutio Principis. Az mint Colosvárot elrendeltetett és eligazítottat az Terminuson, mind az két fél ahoz tartsa magát sub poena Calumniae 27 junii Anno Dni 1631.

Külczim: Litterae ad negotium Religionis Unitariae pertinentes.

Scriptae per me Jo. N. Sz.-Mártoni Ao 1668. die 30. Julii.
Eredetije az unitárius főcons. levéltárában fasc. G. nro. 7.

Közli: **Benczédi Gergely.**

XCII.

Bethlen János discursusa a Péchy familia dolgáról.

Memoriale.

Annak az jorzágnak állapotja így forgott. Bethlen Gábor elfoglaltatta volt törvény nélkül Pécsi Simontól, és adta volt az öcsének Bethlen Péternek, az ki Bethlen Gábor haláláig békességesen birta ezt a jorzágot, noha Pécsi Simon az fogságból elbocsáttatott volt, de Bethlen Gábor haláláig nem perlette, hanem akkor az kik Bethlen Gábor fejedelmet nem igen szerették, azok kezdték felkiáltani Fejérvárat, hogy valakiktől, valamit törvény nélkül el vött, csak adgyák vissza, megijetkezvén ezen Bethlen Péter, megalkuvék Pécsi Simonnal, adván neki Köböl-Kutat, Paszmost és Vizolyát, annak felette Captalanban úgy végezvén véllé, hogy ha Bethlen Péternek mindkét ágon magva szakadna szállana vissza a Balászfalvi jorzágh Pécsi Simonra és maradékira.

Ennek a végezetnek erejével birta mind haláláig Balászfalvát Gróf Bethlen Péter, mely Balászfalvi jorzág, minekelötte visszazálhattott volna Pécsi Simon kezébe, az felyebb említett compositionalis levélnek erejével, annak előtte Pécsi Simont az zsidozásért megsententiazak, ugyanakkor három leányát is úgy mint Farkas Ferencznét, Kénosi Ferencznét es Angyalosi Istvánnét, az sententioval exequáltak is minden javakat, az mit találtak, Pécsi Simont fogságra is vitték, az honnét nem különben bocsátotta el az fiscus, hanem a Fejérvári Captalanban az Fiscusnak vallotta mindennemű igazságát, valaholott ez világon lehetett volna, akár minemű jorzágához is.

Ezeknek utánna atta az Fiscus Donatioval Balászfalvát az Fejedelem asszonynak és gyermekeinek, kik számára, midőn statuáltak volna, Pécsi Simonnak egik leánya Kenosi Ferenczné contradicalt az iktatás ellen, melyért evocált az táblára, azután nem sokára Beszterczén levén terminus megszöllitták, ott midőn Kénosi Ferencznének azt vetették volna szemére, hogy meg notáztatott mind ő s mind az apja, azért nem perelhetne, ilyen választ tön reá: Valamihelt a fiscus a sententiaival executiot tétetett az atyám ellen és én ellenem is, az mit akkor nem exequalt tulajdonica magának, az meg maradot mi számunkra, fejemet nem exequaltatta, sem az Balászfalvi jorzágra, aval a sententiaival nem ment executiora, azért abban az én igazságom fen maradott, sőt az én két öcsémnek úgy mint Farkas Ferencznének és Angyalosi Istvánnének gyermeki is születtek, az sententiazas előtt, az Decretum continentiaja szerént,

pedig az notában esett embernek hogy ha az notázás előtt immar születve vadnak gyermeki azokra nem szokott terjedni az sententia-zásnak ereje, hanem csak azokra az gyermekire, az kik az notázás után születettének. Azért azoknak az én ecséim gyermekinek is igazsága fen vagyon, az én igazságom is fen van az Balásfalvi jóságban.

Erre Szenpáli István az Rákoczi Györgyné fejedelem asszony proclatora ezt felelé: külömb karban áll az te személyed, s azoknak az gyermekeknek személyek, az kiket mondasz, hogy az te ecsédnek születettének az notázás előtt, azért én is külön felelek meg mindeniteknek, legelsőbben azért Kénosi Ferenczné ellen ezt mondom. Az notában eset személy oly, hogy nemcsak keze alatt levő javait veszi el, hanem successioját is, annyira elveszti, hogy sehonnét senkiről ő reája nem szólhat semmi jóság, ha szintén egy testvér atyafia halna is meg, onnét sem szólhatna reá semmi jóság, azért te notázott személy lévén, successiot ne is emlegess, mert az Decretum azt el metszette az te kezedből, ha életed megmaradott közönd annak, hogy asszony állatt voltál.

Az mely gyermeki az te ecsédnek születettének az sententia előtt, azoknak ezt az választ teszem, hogy ha valamely jóság az ti anyátoknak kezében lőtt volna az sententiazáskor, az Decretum continentiaja szerént az ti reszeteket ki adták volna az executionak idein, de az mely jóságot az anyátok soha nem birt, abba részetek sem lehetett, annak felette az ti anyátok, sőt annak is az ő édes atyja notában esvén Pécsi Simontól, ugymint notázott személyről, ha szintén az te anyátok notában nem esett volna is, nem maradhatott volna semmi az ti anyátokra, az ti anyátok is notába esvén, annál inkább te reátok arról, mert az mint felyebb van irva az notába eset személy el veszi minden successioját az Decretum continentiaja szerént, hát így az ti anyátok is el vesztette volt per notám az maga atyjáról ő reá szállható successiot. De mindezek felett ha szintén az felyebb említett dolgokba semmi nem interveniált volna is, és ti meg nem notasztattatok volna, Pécsi Simonnak minden jósága, azok között Balásfalva is acquisituma volt, az decretum continentiaja szerint pediglen az maga keresményéből ki-kí szabadosan úgy disponálhat az mint akar, ő minden igazságát vallotta az Fejérvári Captalanban az Fiscusnak, azért sem neked, sem másnak ahöz már közöd nincsen.

Harmadnapig tractálta ezt az tábla, s tön ilyen Deliberatitot. Nem adta elégséges okát még eddig az contradictionak Kenosi Ferenczné azóta ha több s jobb igazságát nem adhatja, törvény leszen.

Az terminusnak utolsó napján lön ez a törvény, azolta nem perelte senki.

Ezen kívül van még ennihány szó, de pennára nem bizhatni.

XCIII.

Ujabb adat a Péchy familia dolgához.

M e m o r i a l e.

Az Balásfalvi pernek exitusa eképen lött Kénosi Ferenczné (Pécsi Zsuzsánna) és az Fiscus között.

Legelsőben szükségképen kell declarálni, miképen volt az jorzágnak állapota. Pécsi Simon urasságra menvén, apprehendalta egy részét Eörvendi familiától mesterséges emtio által; annakutána öregbitni akarván az jorzágot, az Péterfalvi portiot vette el erővel Somlyai Györgynétül, magát ki hányván belőle, szemeimmel láttam, kihányásának napján sirva jöve Buzás-Bocsárdra az mostoha atyámhoz úgy panaszlá meg, átkozván, hogy Isten az ő igazsága szerint büntesse meg érette, hogy sajátját így vette el tüle. Ilyen dominiummal birta egy néhány esztendeig; annakutána megfogá az Fiscus és fogságban tartá Kővárót, de törvént nem láttak reája. Ott egy néhány esztendeig fogságot szenvedlvén, az Fiscus minden jorzágát — az Szent-Erzsébeten kívül, melyet gyermekei sustentatiojára hagytak nála — (?) akkor estek jorzági Fiscus keziben, azok közt az balásfalvi is; egykor megszánván a Fejedelem, elbocsáttatá fogságából. De Balásfalvát Bethlen Péternek adta vala — az Gubernator fiának — az annál marada és birta békeségesen Bethlen Gábornak haláláig.

Akkor az ország felkezde kiáltani: Valakiknek a Fiscus jorzágát, vagy az Fiscus subsidiumával valaki elfoglalta, adják meg, addig semmihez sem szólnak, sőt különben is vissza veszik. Hogy erről deliberatio ne lehessen megelőzni akarván Gubernator Bethlen István, kinek fiánál vala Balásfalva, megalkuvék Pécsi Simonnal, adván egy néhány ezer forintot neki és Kőböl-kutat, Paszmost, Viszolyát, annakutánna úgy contrahálván, hogy ha deficial Bethlen Péter ad utrumque sexum az is (Balásfalva) szálljon vissza Pécsi Simonra simpliciter és gyermekeire. Nem deficialt vala még Bethlen Péter, hanem életben vala, mi üdöre Pécsi Simont és gyermekit az Judaismusért megnotáza az ország, fogságra is vetették Simont, melybül nem különben bocsátá el Rákoczi Fejedelem, hanem igen erős obligatioval kötö az Fiscusnak minden jorzágát. Meghala nemsokára Pécsi Simon, meghala Bethlen Péter is, az felesége is, úgy apprehendálta az Fiscus Balásfalvát. --

Sem magának Pécsi Simonnak, sem gyermekinek de restitutio-ne honoris gratiája nem adatván, noha az életek megmaradott; sőt errül talám senki közülök nem is gondolkodván, noha azoknak is minden javokat az sententiával exequálván, olyan stricte, hogy az notában esettek közül gyermekágyat fekvén az derekalyt is alóla elvonták, ebben állapotott meg az perig a dolog.

Egykor az megnotázott asszonyok közzül egyik, úgy mint Mikos Jánosné¹⁾ asszonyom, ki ma is él: perleni kezdé, ez levén asser-

¹⁾ Előbb kénosi Kénosi Ferencz felesége.